

- csak a teleworking alternatív formájának megvalósítására nyílik lehetőség (az otthon és a könyvtárban eltöltendő időmegoszlás 50-50%-os);
 - nem módosulnak a korábbi fizetések;
 - a teljesítmények minőségének megítélésére nem létesül semmiféle külön ellenőrzés;
 - a munkáltató a teleworker otthonát ellátja a szükséges, a biztonsági és ergonómiai követelményeknek egyaránt megfelelő technikával.
- (E kísérletnek 2000 első felében kellett volna megvalósulnia.)

A szerző azzal fejezi be dolgozatát, hogy a teleworking a virtuális könyvtár megvalósulása felé tett jelentős lépés, ami végképp felszámolja a poroszos „könyvtárhivatalt”. Itt az ideje annak, hogy a cseh könyvtárak erre a munkakapcsolatok és eljárások radikális reformjával máris készülni kezdjenek.

/PILÁŘ, Jindřich: Zkusenosti s teleworkingem... v praxi nemeckých knihoven. = Čtenář, 52. köt. 9. sz. 2000. p. 248–250./

(Futala Tibor)

Miként válik életünkben közkeletűvé az elektronikus könyv?

Tegyük fel – veti fel a referált cikk szerzője a kérdést –, hogy hamarosan megoldódik az elektronikus papír és az elektronikus tinta valamennyi, eddig még meg nem oldott részkérdése. Mi lesz akkor?

A Rank Xerox cég mindenestre mindkét vonatkozásban „több mint elképzeléssel” rendelkezik (vö. *Scientific American*, www.eink.com, www.sciami.com/1998/0998issue/0998techbus1.html). A cég szerinti elektronikus papír olyan vastagabb papírlapra vagy vékonyabb kartonra hasonlító plasztiklap, amely áttetsző fehér és fekete, pozitív és negatív töltésű félgömböcskére oszló gömböcskékkel van teleszórva. Ha a gömböcskék áram alá kerülnek, fehér és fekete pontthalmazt képeznek, azaz elektronikus tinta adódik ezáltal.

Az elektronikus papír és tinta csak kép- vagy szövegrögzítéshez igényel áramot: az áramforrás kikapcsolása után a szöveg stabil marad. S ha egyszer valami hasonlít a klasszikus papírra, adott a könyvvé szervezés lehetősége, sőt: a mobil könyvtárra történő fejlesztés lehetősége is. A memória nagysága könyvtári polcok nagyságrendjével vetekszik.

Az elektronikus papírra történő rögzítés gyorsasága teszi – a hagyományos újságokkal szemben, amelyek hírközlése kétnapos – az elektronikus újságokat valóban *újsággá*. Az interneten kiállított irodalom, főként enciklopédiák és szótárak sokasága vehető le az elektronikus papírra.

Ezek után egy sor kérdés adódik. Létezni fognak-e még ilyen körülmények között a klasszikus könyvtárak? Ha igen, a jelenlegiekhez képest milyen szolgáltatásokat fognak kínálni? Miként alakulnak át a hagyományos könyvtári tevékenységek? Milyen lesz az állománygyarapítás, az informálás, a kölcsönzés?

Úgy tűnik, hogy az elektronikus könyv közkeletűvé válását inkább az érdekkellentétek és a jogi vonatkozások fogják késleltetni (ha egyáltalán), korántsem a műszakiak és a szervezésiek.

/LIPTÁK, Jozef: Dva dni po... elektronická kniha. = IT lib, 5. köt. 3. sz. 2001. p. 20–21./

(Futala Tibor)

Hogyan lehetne csökkenteni a dühkitörések és veszekedések számát, tompítani élüket?

Az emberközi kapcsolatoknak a kulturáltság korájában tartása tulajdonképpen életfogytiglani kaland és szüntelen kísérletezés. Ennek intenzifikálására mostanában annál is inkább szükség van, mivel a 21. század kezdetére különösen zaklatottá vált az emberi élet, s ebből következően egyre

gyakoribbak a dühkitörések, egyre megalázóbbak a veszekedések. A szóban forgó fejlemények alól a könyvtárak sem kivételek. Kollégák, beosztottak és vezetők, olvasók és könyvtárosok között ilyen módon keletkező konfliktusok növekvő számban fordulnak elő.

A szerző jó tanácsai mindenekelőtt egy-egy dühöngő „kezelésére” vonatkoznak. A következőkkel lehet próbálkoznunk megnyugtatására:

- hozzuk tudomására, hogy hallgatunk mondani-valójára;
- ezt csatoljuk vissz azzal, hogy – saját „hangfekvésben” – megismételjük az általa elmondottakat;
- tartózkodjunk impulzív bírálatától, elítélésétől;
- kérjünk tőle gondolkodási, átgondolási perceket;
- a mi viszonyunk az ő problémájához a lehető legkonkrétabb legyen;
- „szeleteljünk fel” a probléma egészét arra, amiben megegyeztünk, és arra, amiben nem;
- a nagyon háborgó ügyfelet „kínáljuk meg” a probléma máskori megbeszélésével;
- terjesszünk elő több variánst a probléma megoldására.

Ha mi magunk kerülünk olyan helyzetbe, amelyben erőszakosabb embertársaink dühöngve „kapják fel a vizet”, soha ne fojtsuk magunkba a problémát, de legyünk képesek „szellős” előadására, nevezetesen:

- pontos fogalmazásban közöljük problémánkat;
- a lehető legkonkrétabban adjuk elő partnerünknek, hogy magatartásának mely összetevője kelt bennünk negatív emóciókat;
- hajlamunk legyen a kompromisszumra, a végkifejtet ne tekintsük sem vereségnek, sem győzelemnek, hanem a „mérkőzés” befejezésének.

Kinek-kinek érdemes lelkiismeret-vizsgálatot tartania abból a célból, hogy milyen a konfliktustűrő képessége, és a konfliktusok kitörésekor tanúsított magatartása. A következő kérdésekre kellene válaszolnunk: „Öméltóságunk”

- milyen gyakran „kapja fel a vizet”;
- ilyenkor tudja-e miért és kire;
- valóban azt „tolja-e le”, aki megérdemli;
- esetleg nem fél-e attól, hogy azt „tolja le”, aki megérdemelné;
- egymás között intézi el a veszekedést, avagy nyilvánosan, a partner megalázásával;
- a negatív purparlét kurrens ügy miatt „robbantja-e ki”, avagy hosszú időre való „elszámolások” alapján;
- kifakadása közben érzékeli-e a helyzetet;
- tudatában van-e annak, hogy nem mindig van igaza, s bocsánatot kell kérnie;
- olyanokat szidalmaz-e, akiknek „visszaszidalmasági” joguk van?

„Házi feladat” gyanánt célszerű volna egy hónapon át tanúsított magatartásunkat megfigyelni. A következő kérdésekre adjunk magunknak (esetleg baráti verifikálást is igénybe véve) választ: hány-szor és miért dühöngtem, mi volt a leggyakoribb ok, figyelmeztetett-e már valaki, hogy túlságosan ingerlékeny vagyok?

VALIŠOVÁ, Alena: Zvládání hněvu aneb celoživotní experiment. = Čtenář, 53. köt. 7–8. sz. 2001. p. 215–216./

(Futala Tibor)

Az ECDL térhódítása a csehországi könyvtárügyben

Az *European Computer Driving Licence (ECDL)* napjainkra a számítógépes jártasság megszerzésének és tanúsításának európai szabványa lett. Első változatát a CEPIS (Council of European Professional Informatics Societies) kezdeményezésére az EU támogatásával készítették el. 1997-ben – írországi székhellyel – a szabványban foglaltak érdemi alkalmazásának és a jegyében folyó munka koordinálásának érdekében ECDL Foundation létesült. Ennek 2001-ben 22 európai és 4 tengerentúli tagja volt.

Az ECDL-nek – együtt és külön-külön is abszolválható – hét *modulja* van, ún.:

- az információs technológia alapjai,
- PC-használat és adatkezelés,
- a szövegszerkesztő,
- a táblakalkulátor,

- az adatbázisok,
- a PC-k grafikai lehetőségei és az elektronikus prezentáció módjai,
- az információs hálózat szolgáltatásai.

Az ECDL tagoltságánál fogva igen alkalmasnak látszott arra, hogy alapját képezze annak a „kétfelelű” képző-továbbképző programnak, amelynek első „fedele” azt tűzte ki célul, hogy a főfoglalkozásúakkal működő könyvtárakban legalább egy olyan munkatárs álljon alkalmazásban, aki számítógépes jártassággal rendelkezik, s mint ilyen, a könyvtáron belüli számítógépes feladatok menedzselésén kívül a székhelyi város/község lakosságának számítástechnikai-távokzlési eligazításában is részt vesz, a második pedig azt, hogy valamennyi könyvtárban (könyvtári látókörben) legyen egy ilyen személy.